

SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V NITRE

Fakulta ekonomiky
a manažmentu

Ústav hospodárskej politiky
a financií

doc. Ing. Peter Serenčes, PhD. a kol.

FINANCIE A MENA

Deviate nezmenené vydanie

Nitra 2023

Vydala Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre
vo Vydavateľstve SPU

Autori: doc. Ing. Peter Serenčేశ, PhD. (5,92 AH)

Ing. Zuzana Strápeková, PhD. (1,24 AH)
Ústav hospodárskej politiky a financií, FEM, SPU v Nitre

doc. Ing. Marián Tóth, PhD. (0,68 AH)
Ústav hospodárskej politiky a financií, FEM, SPU v Nitre

Ing. Tomáš Rábek, PhD. (1,38 AH)
Ústav hospodárskej politiky a financií, FEM, SPU v Nitre

Ing. Peter Szovics, PhD. (0,60 AH)

Recenzenti: doc. Ing. Milan Belica, PhD.
prof. Ing. Pavol Schwarcz, PhD.

Schválila rektorka Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre dňa 3. 10. 2023
ako skriptá pre študentov SPU.

Táto publikácia bola vytlačená na ekologickom papieri.

© P. Serenčేశ, Z. Strápeková, M. Tóth, T. Rábek, P. Szovics, Nitra 2023

ISBN 978-80-552-2648-4

Obsah

Zoznam obrázkov	10
Zoznam tabuliek	11
1 Úvod	12
2 Základné pojmy a kategórie finančnej vedy a finančnej praxe.....	14
2.1 Peňažné operácie.....	17
2.2 Zhrnutie a kontrolné otázky	23
3 Objektívna a subjektívna stránka financií	24
3.1 Finančná činnosť v národnom hospodárstve	25
3.2 Sekundárna finančná činnosť	26
3.2.1 Finančná politika	26
3.2.2 Finančná veda	28
3.2.3 Finančné právo.....	29
3.2.4 Finančná sústava.....	29
3.2.5 Riadenie a organizácia primárnej finančnej činnosti.....	30
3.3 Členenie financií.....	31
3.3.1 Charakteristika jednotlivých sektorov hospodárstva.....	32
3.3.2 Funkcie financií.....	35
3.4 Zhrnutie a kontrolné otázky	35
4 Podnikový sektor a podnikové financie	37
4.1 Základné pojmy podnikových financií	37
4.2 Majetková štruktúra podniku	40
4.2.1 Oceňovanie podnikového majetku	41
4.3 Zdroje podnikového kapitálu	42
4.4 Kapitálová a finančná štruktúra podniku	42
4.4.1 Optimalizácia finančnej a kapitálovej štruktúry	45
4.5 Získavanie vlastného kapitálu z externých zdrojov.....	46
4.5.1 Získavanie vlastného kapitálu podniku z interných zdrojov	47
4.6 Pohotovosť peňažných prostriedkov podniku	53
4.7 Finančná podpora podnikov a fondy EÚ.....	54
4.8 Zhrnutie a kontrolné otázky	56
5 Verejný sektor a verejné financie.....	57
5.1 Vývoj teórie verejných financií.....	57
5.2 Teórie verejných financií	60

5.2.1 Liberálna koncepcia verejných financií.....	60
5.2.2 Ortodoxná teória verejných financií.....	61
5.2.3 Keynesova revolúcia a verejné financie.....	62
5.2.4 J. M. Keynes a verejné financie.....	63
5.2.5 Neokeynesovské teórie verejných financií.....	64
5.2.6 Neoliberalizmus a nový fiškálny konzervativizmus.....	65
5.3 Verejný sektor.....	66
5.3.1 Verejné financie.....	67
5.3.2 Funkcie verejných financií.....	67
5.3.3 Zložky verejných financií.....	68
5.4 Podstata rozpočtového hospodárenia.....	68
5.4.1 Štátny rozpočet.....	69
5.4.2 Rozpočet Európskej únie.....	71
5.4.3 Štruktúra rozpočtu EÚ.....	74
5.5 Zhrnutie a kontrolné otázky.....	77
6 Peniaze a menová politika.....	79
6.1 Vznik a vývoj peňazí.....	79
6.1.1 Úverová menová sústava.....	80
6.2 Charakteristika peňažných agregátov.....	81
6.2.1 Štruktúra a obsah peňažných agregátov.....	82
6.3 Emisia peňazí, princíp a jednotlivé fázy emisie.....	83
6.4 Peňažná báza (PB).....	84
6.5 Mena a menový kurz.....	85
6.5.1 Charakteristika základných pojmov.....	85
6.5.2 Charakteristika menového kurzu a devízového kurzu.....	86
6.5.3 Režimy devízových kurzov.....	88
6.5.4 Medzinárodný menový systém.....	92
6.5.5 Európsky menový systém.....	95
6.5.6 Európska menová únia.....	96
6.5.7 Vývoj kurzu slovenskej koruny.....	97
6.6 Menová politika.....	99
6.6.1 Podstata menovej politiky.....	99
6.6.2 Transmisný mechanizmus menovej politiky a jeho kanály.....	99
6.7 Zhrnutie a kontrolné otázky.....	103
7 Sektor bankovníctva a financie bankovníctva.....	105
7.1 Charakteristika centrálnej banky – Národná banka Slovenska (NBS).....	106

7.2 Ciele NBS.....	107
7.3 Charakteristika Európskej centrálnej banky (ECB).....	107
7.4 Nástroje menovej politiky v Eurosysteme	108
7.5 Definícia obchodnej banky.....	110
7.5.1 Obchodno-podnikateľský charakter obchodných bánk	112
7.5.2 Základné ciele banky	113
7.5.3 Zásady riadenia obchodných bánk	115
7.6 Operácie obchodných bánk	119
7.7 Vplyv centrálnej banky na obchodné banky	121
7.8 Tvorba a zánik peňazí	123
7.9 Zhrnutie a kontrolné otázky	127
8 Peňažné operácie finančného trhu	129
8.1 Členenie finančného trhu podľa ceny použitého finančného nástroja	130
8.2 Subjekty finančného trhu.....	132
8.3 Funkcie finančného trhu	134
8.4 Členenie trhov cenných papierov a ich charakteristika.....	134
8.5 Nástroje finančného trhu	137
8.6 Kritériá členenia cenných papierov	140
8.7 Burza cenných papierov.....	141
8.8 Integrovaný dohľad nad finančným trhom v SR.....	143
8.9 Zhrnutie a kontrolné otázky	145
9 Investičné rozhodnutia	146
9.1 Základné pojmy investičného rozhodnutia	146
9.2 Riziká investovania.....	148
9.3 Kritériá pre hodnotenie investičných príležitostí.....	149
9.4 Zhrnutie a kontrolné otázky	156
10 Medzinárodné financie.....	158
10.1 Vymedzenie platobnej bilancie.....	158
10.1.1 Horizontálna a vertikálna štruktúra platobnej bilancie	159
10.1.2 Vyrovnávací proces platobnej bilancie.....	163
10.2 Platobná bilancia a devízový kurz.....	166
10.2.1 Medzinárodný pohyb tovarov a služieb a devízový kurz.....	167
10.2.2 Medzinárodný pohyb kapitálu a devízový kurz.....	171
10.2.3 Špekulácie a devízový kurz	172
10.2.4 Devízové intervencie	174
10.3 Kontrolné otázky a odporúčané www stránky.....	175

Použitá literatura.....	177
PRÍLOHY.....	180

Autori:

doc. Ing. Peter Serenčes, PhD. – Ing. Zuzana Strápeková, PhD.

doc. Ing. Marián Tóth, PhD. – Ing. Tomáš Rábek, PhD.

Ing. Peter Szovics, PhD.

Názov:

FINANCIE A MENA

Vydavateľ: Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

Vydanie: deviate nezmenené

Náklad: 250 kusov

Rok vydania: 2023

AH – VH: 9,82 – 10,09

Neprešlo redakčnou úpravou vo Vydavateľstve SPU.

ISBN 978-80-552-2648-4